

Can Ros

Sant Just Desvern

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Can Ros, al camí de can Gelabert a la Salut.
Emplaçament Al nord-est de can Gelabert.

Coordenades:

Latitud: 41.386420483931
Longitud: 2.0651448029838
UTM Est (X): 421837
UTM Nord (Y): 4582076

Classificació

Número de fitxa 08221 - 350
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: La casa es troba en un estat avançat de degradació, amb signes evidents d'abandonament. La façana posterior presenta grafits que cobreixen part dels murs, accentuant la sensació de deixadesa del conjunt.

Algunes zones presenten forats i esquerdes, possiblement com a resultat de l'abandonament i la falta de manteniment.

Protecció Inexistent

Tipus de protecció: Inexistent

Observacions protecció: La casa es troba a la serra de Collserola, espai que forma part de la Xarxa Natura 2000, una xarxa europea d'espais naturals protegits que té com a objectiu garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de les espècies de flora i fauna silvestres d'interès comunitari. El 5 de setembre de 2006, el Govern de Catalunya, amb l'Acord de Govern 112/2006, aprova la llista definitiva de LIC (Lloc d'Importància Comunitària) i de ZEPA (Zona

Especial Protecció Aus) que configura la Xarxa Natura 2000 al nostre país.

El Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola (PEPNat), aprovat el 2020 amb aprovació definitiva per Acord de Govern de la Generalitat de Catalunya en sessió del 6 d'abril de 2021, estableix les directrius per a la preservació dels valors naturals i paisatgístics del parc, així com per a la regulació dels usos i activitats que s'hi desenvolupen. Aquest pla és l'eina principal per a la gestió sostenible de l'espai natural.

Accés	Restringit
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08219A010000140000KB

Fitxes associades:

[Pou i safareig de can Ros](#)

Autoria de la fitxa	Juana Maria Huélamo Gabaldón - Kuanum
----------------------------	---------------------------------------

Data de registre de la fitxa:	dg., 16/03/2025 - 21:29
--------------------------------------	-------------------------

Descripció

Can Ros és un conjunt constructiu rural situat en un entorn natural, actualment en estat de degradació per manca de manteniment i afectacions derivades del pas del temps. L'edifici principal, de planta rectangular, està construït amb murs de maons, maçoneria i morter, amb algunes zones reformades amb maó i ciment.

L'edificació principal, destinada a habitatge, presenta una coberta de teula àrab a un sol vessant. La seva orientació principal és sud-est i es caracteritza per l'obertura de buits de proporcions verticals, tant en la porta d'accés com en les finestres, que es disposen a sobre i a la banda dreta d'aquesta, seguint una distribució en dos eixos verticals. Les finestres conserven l'ampit tancat per baranes de ferro amb brèndoles simples.

A l'exterior, davant de l'edifici principal, es troba un espai obert amb vegetació espontània, que ha envaït parcialment la zona. A la banda est d'aquest espai s'hi localitza un conjunt d'edificacions annexes de caràcter secundari, probablement destinades a usos agropecuaris, com l'allotjament d'animals o emmagatzematge de materials i eines.

Davant de l'habitatge principal es conserva un pou de forma cupular i un safareig adossat, amb estructura de maçoneria. L'accés al pou es troba actualment tapiat, mentre que el safareig presenta una pica situada just davant de la seva boca de captació d'aigua.

La construcció presenta un estat de degradació notable, amb diversos danys estructurals visibles. Els murs de la façana principal mostren esquerdes i pèrdua d'adhesió del revestiment, i el mur posterior, de maó vist, està parcialment cobert de grafit. Les finestres i portes es troben parcialment cegades, fet que indica la manca d'ús de l'edifici en l'actualitat.

L'accés principal està protegit per una porta de fusta i un mur baix de maó, tancat amb un cademat rovellat, fet que suggereix un estat d'abandonament prolongat. A l'entorn immediat, la vegetació ha anat envaint l'estructura i els camins d'accés, dificultant-ne la visibilitat i la identificació de la totalitat del recinte.

A la banda oest de la finca es conserva un antic camí, perfectament encaixat. A la part baixa del terreny discorre un torrent, el de la Penya del Moro, el qual desemboca en la riera de Sant Just que es troba a prop.

La manca de manteniment ha propiciat la recuperació de l'espai per part de la vegetació, afectant l'accessibilitat i la llegibilitat de l'entorn construït.

Història

La petita edificació de caràcter rural de can Ros, forma part de la propietat de la masia de can Gelabert. És un exemple valuós de les construccions funcionals vernacles rurals dels segles XIX i XX, que destaca per les estructures associades a la gestió de l'aigua, pou i safareig, que encara conserva.

Els pous i safareigs han estat elements fonamentals en la vida quotidiana de les masies i construccions rurals com can Ros, testimonis d'una economia basada en l'autosuficiència i en l'ús eficient dels recursos naturals, especialment de l'aigua.

Els pous es construïen per aprofitar l'aigua del subsol, garantint-ne la disponibilitat per al consum humà, a vegades algun petit ús agropecuari, com pot ser el reg a l'hort, el servei dels animals, i també per a les tasques domèstiques. La seva presència era vital en zones rurals, on no hi havia accés a xarxes d'abastament modernes.

Aquests pous acostumaven a tenir una coberta en forma cònica o d'ogiva, com en el cas d'aquest exemple, per protegir l'aigua de la contaminació, evitar la caiguda d'elements externs i minimitzar l'evaporació. També ajudaven a mantenir l'aigua fresca durant més temps.

En moltes masies, el pou era un element central, ja que assegurava la disponibilitat d'aigua potable per a la família i els treballadors, així com per als animals de la casa.

Els safareigs acostumaven a ser una construcció complementària als pous i permetien aprofitar l'aigua per a una de les tasques domèstiques més essencials: la bugada. En absència de sistemes moderns de canalització i sanejament, l'aigua s'havia d'extreure manualment i buidar-se al safareig, on es rentava la roba per immersió, fregament o cops amb picadors de fusta.

Aquests safareigs tenien superfícies inclinades de rajoles d'argila cuita, que facilitaven la neteja per fricció i permetien escórrer l'excés d'aigua. Normalment, es feia servir sabó artesanal, elaborat amb greixos animals i sosa, i les peces es deixaven assecar a l'aire lliure.

El pou i el safareig de can Ros resulten un exemple representatiu d'elements constructius rurals tradicionals, els quals formaven part del sistema de gestió de l'aigua. El pou garantia l'aigua de boca i per a altres usos domèstics, mentre que el safareig servia per fer la bugada i, en alguns casos, per a usos secundaris com regar l'hort o abeurar els animals.

Bibliografia

CARDONA, Daniel; DE FABREGUES-BOIXART, Oriol; FERRER, Xavier; GUASCH, David; MALARET, Antoni; MORAN, Josep; NUET, Josep; PANAREDA, Josep Maria; PÉREZ, Jordi; RENOM, Mercè (1987). *Sant Just Desvern, un paisatge i una història*. Ajuntament de Sant Just Desvern, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Enllaços d'interès:

